

Titel: Overvågning af stor hornugle <i>Bubo bubo</i> som ynglefugl			
Dokumenttype: Teknisk anvisning	TA. nr.: A162	Version: 2	Oprettet: 12.2021
Thomas Eske Holm, Aarhus Universitet	Gyldig fra: 15.01.2022		
	Sider: 6		
	Sidst ændret: 01.2022		
TA henvisninger			

Indhold

1 Indledning	2
2 Metode	2
2.1 Tid, sted og periode	2
2.2 Udstyr	3
2.3 Procedure	3
2.3.1 Stam- og kortdata	3
2.3.2 Observationer og overvågningsdata	3
3 Databehandling	4
4 Kvalitetssikring	4
4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering	4
5 Bilag	4
5.1 Feltskema	4
6 Oversigt over versionsændringer	6

1 Indledning

Formålet med denne tekniske anvisning (TA) er at angive en kvalitetssikret, standardiseret og reproducerbar metode til at gennemføre overvågningen af ynglende stor hornugle.

Stor hornugle er en spredt forekommende ynglefugl i Jylland. Reden placeres i skove og i mere kulturpåvirkede områder som råstofgrave og i byområder. Arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1.

2 Metode

Overvågning af stor hornugle gennemføres af Miljøstyrelsen (MST) gennem optælling af ynglepar beliggende i EF-Fuglebeskyttelsesområder, hvor arten indgår i områdernes udpegningsgrundlag.

Overvågning af stor hornugle er kategoriseret som intensiv 1. Intensiv 1 står for opsøgende overvågning af artens bestandssørrelse. Overvågningen består af en basisovervågning, der har til formål at følge udviklingen i artens ynglefremkomst i de EF-Fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget.

På feltskemaet til overvågning af stor hornugle (bilag 5.1) er der fortrykte felter til angivelse af de parametre, der skal overvåges.

2.1 Tid, sted og periode

Stor hornugle eftersøges hvert andet år, fra 2018 og frem, i de EF-Fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget.

Overvågning af arten gennemføres enten ved lytning efter den territoriehævdende sang (tuden) i skumring omkring solnedgang på stille, klare aftener, gerne med månelys i perioden 1. februar til 15. marts eller ved besøg på kendte ynglelokaliteter, hvor fuglene kan registreres ved reden. Det er vigtigt at tilpasse overvågningen efter vinterens hårdhed, da arten i milde vintre kan påbegynde rugningen allerede i februar. Dage med vedvarende regn, tåge og eller stærk blæst er uegnede til disse observationer og skal undgås.

Lokaliteter, der undersøges for ynglende stor hornugle, består af kendte ynglelokaliteter for arten samt potentielle ynglelokaliteter (fx skove og råstofgrave).

Ynglepar der observeres i forbindelse med anden overvågning uden for det fastsatte overvågningsvindue (1. februar til 15. marts) kan medtages såfremt forekomsten kan henføres til sikre eller sandsynlige ynglepar.

2.2 Udstyr

Ved optælling medbringes håndkikkert (7-12 X forstørrelse) og teleskop (23-70 X forstørrelse). Derudover medbringes ArcGIS Collector eller lignende software/platform på telefon/felttablet eller ortofoto til positionering af observationer, feltskema og skriveredskaber.

2.3 Procedure

2.3.1 Stam- og kortdata

Inden ynglesæsonen udarbejdes en oversigt over relevante ynglelokaliteter. Oversigten udarbejdes på baggrund af den lokale viden i MST-enhederne suppleret i rimeligt omfang med viden om stor hornugles forekomst i Danmark herunder offentliggjorte artikler, atlaskortlægning og DOFbasen, eller kontakter til lokale. Oversigten holdes løbende ajourført og danner grundlag for følgende års overvågninger af arten.

Ynglelokalitetens stednavn, ansvarlig myndighed og dato registreres i ArcGIS Collector eller lignende software/platform eller på feltskema (bilag 5.1). Hvis ynglelokaliteten ikke har et officielt stednavn som fremgår af kort fra Kort- og Matrikelstyrelsen, navngives ynglelokaliteten med henvisning til nærmeste stednavn, fx "Grusgrav SV for Glatved".

Arealet på lokaliteten, hvor arten eftersøges, indtegnes som polygon registreres i ArcGIS Collector eller lignende software/platform eller på feltkort (landkort eller ortofoto) til efterfølgende registrering i Danmarks Naturdatabase. Såvel positive observationer som 0-observationer på egnede ynglelokaliteter registreres i Naturdatabase.

2.3.2 Observationer og overvågningsdata

Ved lytning i perioden 1. februar til 15. marts udvælges en række observationspunkter, således at så stor en del af den potentielle ynglelokalitet som muligt dækkes. Vær opmærksom på at arten kan høres op til 4 km væk på stille klare aftener. Derfor kan man blive nødt til at lytte fra flere positioner så man er sikker på om ynglelokaliteten ligger inden for eller uden for fuglebeskyttelsesområdet. På kendte ynglelokaliteter registreres yngleaktivitet ved reden i samme periode.

Yngleforekomster opgives i sikre eller sandsynlige ynglepar:

Adfærd der indikerer sandsynlige ynglefund er:

Territoriehævdende sang (tuden).

Adfærd der indikerer sikre ynglefund er:

Yngleaktivitet ved rede, rugende fugl, dununger, gamle fugle med føde til unger eller nyudfløjne unger.

De observerede ynglepar registreres i ArcGIS Collector eller lignende software/platform eller på feltkortet og det samlede antal ynglepar registreres i feltskemaet.

Hvis arten *ikke* yngler på den undersøgte lokaliteten (polygon) skrives "0" i feltet under "Antal par i alt".

3 Databehandling

Data fra ArcGIS Collector eller lignende software/platform eller feltskemaet (Bilag 5.1) overføres til indtastningsfladen for stor hornugle i NaturAppl (programmet downloades fra Miljøportalens hjemmeside).

Hvis lokaliteten har været overvåget før, anvendes så vidt muligt samme polygon som sidst. Vælg "Kopier fra eksisterende sted" i NaturAppl.

Vejledning til NaturAppl mm. findes på Miljøportalens hjemmeside:

<http://www.miljoportal.dk/Dokumenter%20alle/Vejledning%20til%20NaturAppl.pdf>

Registreringer af stor hornugle, som FDC-Bio måtte gøre under overvågnings- eller forskningsaktiviteter, vil være til rådighed for Miljøstyrelsen og fremsendes senest ved årets udgang.

Ved indtastning i databasen overføres det overvågede område til databasen.

4 Kvalitetssikring

4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering.

Den datatekniske anvisning for kvalitetssikring af terrestriske NOVANA-data i Naturdatabasen omfatter kvalitetssikringsprocedurer for selve indtastnings- og redigeringsprocessen samt det videre forløb i forbindelse med godkendelse af data.

Se den datatekniske anvisning her:

http://bios.au.dk/fileadmin/bioscience/Fagdatacentre/Biodiversitet/DN01_Naturdata.pdf

5 Bilag

5.1 Feltskema

Bilag 5.1 se næste side

BILAG 5.1	STOR HORNUGLE feltskema	NOVANA
-----------	-------------------------	--------

Version 2 gældende fra 15.01.2022

Stamdata	
Dato:	Indtastningsformål:
Ansvarlig myndighed:	Inventør:

Kortdata
Stednavn:
Det undersøgte/overvågede område indtegnes til senere registrering som polygon i Danmarks Naturdata.

Overvågningsdata			
Antal ynglepar:			
Sikkert	Sandsynligt	Par i alt	Bemærkninger

6 Oversigt over versionsændringer

Version	Dato	Emne:	Ændring:
1	12.2017	Intensiv 1	Overvågningen er gået fra ekstensiv til Intensiv 1
2	01.2022	Dato og kriterier for ynglepar	Overvågningsperioden er flyttet til start 1. februar. Kriterier for sikre og sandsynlige ynglepar indsat i afsnit 2.3.2.

Udgået dokument
Se senere version